

VIVIAN WHITE

PYHTÄÄN VISIOLÄHTÖINEN STRATEGIAPROSESSI

Haastatteluiden yhteenveto, väliversio 31.1.2026 / Virpi Vaittinen

SISÄLTÖ

1. Johdanto
2. Haastattelujen kokonaiskuva
3. Nykytilanne yrittäjän ja toimijan silmin
4. Kehityksen koettu epätasaisuus kunnan sisällä
5. Tulevaisuuden toimiala ja elinvoima 2030
6. Kriittiset kehityskohteet ja niihin liittyvät jännitteet
7. Ilmiöt ja megatrendit Pyhtään näkökulmasta
8. Tulevaisuuden elämä ja palvelut
9. Tulevaisuuden arjen tilat ja infra
10. Tulevaisuuden työ ja yrittäjäyys
11. Kunnan rooli haastattelujen valossa
12. Yhteistyö, hankkeet ja ulkopuoliset toimijat
13. Stregiset kärjet
14. Päätöksenteon tukikalvo

Fohdanto

Miksi haastattelut tehtiin

- Haastattelut toteutettiin osana Pyhtään kuntastrategian valmistelua, jotta päätöksenteon tueksi saataisiin kokemuksellista ja paikallista tietoa.
  - Tavoitteena oli ymmärtää, miten yrittäjät ja yhdistystoimijat kokevat Pyhtään nykytilan, arjen toimivuuden ja tulevaisuuden mahdollisuudet.
  - Keskusteluissa painottuivat elinvoima, kehittämisen suunta, arjen sujuvuus sekä kunnan rooli eri tilanteissa.
  - Haastattelut olivat avoimia ja keskustelevia, eikä niissä pyritty yksimielisyyteen vaan erilaisten näkökulmien esiin tuomiseen.
- Aineisto tuo esiin sellaisia kokemuksia ja jännitteitä, joita tilastot tai kyselyt eivät tavoita.
  - Haastattelut eivät ole mielipidemittaus, vaan laadullinen kokonaiskuva Pyhtään tilanteesta.
  - Tätä aineistoa tulee lukea päätöksenteon tukena ja keskustelun avaajana, ei yksittäisinä vaatimuksina tai totuutena

Haastattelujen kokonaiskuva

Yleinen vire ja sävy

- Pyhtää nähdään yleisesti toimivana, turvallisena ja inhimillisen kokoisena kuntana.
  - Useat haastateltavat korostivat kunnan matalaa hierarkiaa ja sitä, että asioista voi keskustella suoraan.
  - Yleinen sävy on rakentava: haasteita tunnustetaan, mutta niitä ei esitetä kriisinä.
  - Samalla esiin nousee huoli siitä, että kehityksen suunta ja kokonaiskuva eivät aina avaudu kaikille.
- Kokonaisvire antaa hyvän lähtökohdan strategiatyölle, koska luottamus pohja on olemassa.
  - Juuri siksi jännitteiden tunnistaminen ja sanoittaminen on tärkeää, jotta luottamus säilyy.
  - Jatkuvuuden takaaminen suunnassa, tarinassa ja kehitysteemoissa on oleellista.

Nykytilanne yrittäjän ja toimijan silmin

Yrittäjämysteisyys ja sujuva arki

- Pyhtää koetaan yrittäjämysteisenä ja helposti lähestyttävänä kuntana.
- Viranhaltijoihin ja kunnan johtoon saa yhteyden ilman raskaita prosesseja.
- Lupa- ja kaavoitusasiat koetaan pääosin sujuviksi verrattuna suurempiin kuntiin.
- Kunnan johto nähdään aktiivisena ja kiinnostuneena paikallisesta elinkeinotoiminnasta.
- Yrittäjät kokevat, että heidät tunnetaan nimeltä eikä vain toimialan edustajina.

“Pienen kunnan etu on se, että asiat saa nopeasti eteenpäin. Ei tarvitse arvailla, kenelle soittaa.”

“Kunnanjohtaja on ollut aktiivinen ja vienyt asioita myös valtion suuntaan.”

- Yrittäjämysteisyys on Pyhtään selkeä kilpailuetu.
- Vahvuus perustuu henkilökohtaiseen toimintatapaan, ei pelkästään rakenteisiin.
- Strategiassa on tärkeää varmistaa, että tämä toimintakulttuuri säilyy myös tulevaisuudessa.

Yhteisöllisyys ja vapaaehtoistoiminta

- Kulttuuritoiminta Pyhtäällä nojaa vahvasti vapaaehtoiseihin, paikallisyhdistyksiin ja yksittäisiin toimijoihin, jotka mahdollistavat tapahtumien ja toiminnan toteutumisen erityisesti kesäkaudella.
- Kyläpäivät, tapahtumat, talkoot ja epämuodollinen yhdessä tekeminen pitävät kuntaa elävänä.
- Monilla alueilla kylätoiminta paikkaa puuttuvia palveluja ja tiloja.
- Toiminta perustuu pitkälti yksittäisten aktiivisten ihmisten panokseen.

“Pidetään yllä Pyhtään sykettä. Jos ei joku tee, niin sitten tehdään itse.”

- Yhteisöllisyys ei ole vain viihtyvyyttä, vaan osa kunnan toiminnallista kapasiteettia.
- Vapaaehtoistyö ei ole ehtymätön resurssi, vaan tarvitsee tukea ja tunnistamista.
- Strategisesti tämä korostaa tilojen ja toimintaedellytysten merkitystä.

Arjen kitka ja hidasteet

- Puutteellinen joukkoliikenne vaikeuttaa arkea erityisesti nuorille, ikäihmisille ja autottomille.
- Pyörätieverkoston katkonaisuus koetaan turvallisuus- ja saavutettavuusongelmana.
- Kokoontumistilojen puute korostuu erityisesti kirkonkylällä.
- Talvikauden suurin kehittämisen este on monikäyttöisten sisätilojen puute, mikä rajoittaa ympärivuotista toimintaa, kursseja ja yhteisöllistä tekemistä.
- Arjen pienet puutteet vaikuttavat merkittävästi siihen, miltä Pyhtää tuntuu asuinpaikkana.

“Meiltä puuttuu 500 metriä pyörätietä, mutta se tekee arjesta turvattoman.”

“Jos haluaa järjestää jotain isompaa, ei ole paikkaa. Se rajoittaa ihan konkreettisesti tekemistä.”

- Pienet infrastruktuuripuutteet (joukkoliikenne, tilat) heijastuvat suoraan arjen kokemukseen.
- Arjen sujuvuus on keskeinen vetovoima- ja pitovoimatekijä.

*Kehityksen koettu epätasaisuus
kunnan sisällä*

Alueelliset kokemukset ja osallisuus

- Useissa haastatteluissa nousi esiin kokemus siitä, että kehitys ja huomio jakautuvat kunnan sisällä epätasaisesti.
- Kokemus korostuu erityisesti kirkonkylällä, jossa osa toimijoista kokee jäävänsä kehittämisen ulkopuolelle.
- Epätasaisuus ei näyttäydy vain investointeina, vaan myös näkyvyytenä, priorisointina ja osallistumisen mahdollisuuksina.
- Osa haastateltavista liitti saman kokemuksen siihen, miten eri yrityksiä ja hankkeita kohdataan.
- Useat haastateltavat tunnistivat, että heidän näkemyksensä perustuu omaan arkeen ja sijaintiin.
- Osa haastateltavista korosti, että kokemus epätasaisuudesta vaihtelee sen mukaan, katsotaanko asiaa asukkaan, yrittäjän vai luottamushenkilön roolista käsin.

“Jos jonnekin ei koskaan panosteta, ei sinne synny elämää.”

- Kyse on koetusta todellisuudesta, ei investointien objektiivisesta jakautumisesta.
- Koettu epätasaisuus vaikuttaa osallisuuden ja arvostuksen tunteeseen.
- Strategisesti keskeistä on tehdä kehittämisen logiikka ja valinnat näkyviksi.

*Tulevaisuuden toimialat
ja elinvoima 2030*

Yleiskuva tulevaisuuden elinvoimasta

- Tulevaisuuden elinvoima nähdään useamman toimialan kokonaisuutena.
- Lentokenttä, matkailu ja teollinen toiminta mainitaan toistuvasti.
- Kukaan haastateltavista ei nähnyt yhtä yksittäistä ratkaisua elinvoimaan.
- Elinvoiman nähdään syntyvän yhdistelmästä työtä, arkea ja ympäristöä.
- Elinvoimaa ei määritelty vain työpaikkojen määrällä, vaan sillä, syntyykö arkeen liikettä, kohtaamisia ja jatkuvuutta.
- Useat haastateltavat korostivat, että elinvoima rakentuu yhtä paljon asumisesta ja arjen toimivuudesta kuin yksittäisistä hankkeista.

“Elinvoima ei synny yhdestä hankkeesta vaan siitä, että ihmiset viihtyvät ja jäävät.”

- Strategian tulee olla monijalkainen.
- Yhteen hankkeeseen nojaaminen lisää riskiä.

*Kriittiset kehityskohteet
ja niihin liittyvät jännitteet*

Lentokenttä: rooli ja jännitteet

- Lentokenttä nähdään merkittävänä tulevaisuuden mahdollisuutena.
- Samalla se herättää epävarmuutta ja ristiriitaisia tulkintoja.
- Osa kokee, että lentokenttää ei ole hyödynnetty riittävästi.
- Osa kokee, että sen rooli suhteessa muuhun kuntaan on epäselvä.
- Toistuva kysymys on, onko lentokenttä kunnan infrastruktuuria vai yksittäinen yrityshanke.

“Lentokenttä ei ole yksi firma vaan alusta.”

- Epäselvä rooli lisää väärinymmärryksiä.
- Strateginen määrittely on keskeinen tehtävä.

Matkailu: yhteinen mahdollisuus, hajautunut tekeminen

- Pyhtää nähdään matkailullisesti poikkeuksellisen monipuolisena kokonaisuutena: meri, joki, saaristo, ruukit, luonto ja lentokenttä.
- Matkailun potentiaali tunnistetaan laajasti, mutta tekeminen koetaan hajanaiseksi. Toimijat kehittävät omia kohteitaan, mutta yhteinen suunta ja tarina puuttuvat.
- Yksittäiset kulttuuritoimijat pystyvät houkuttelemaan Pyhtäälle vuosittain kävijämäärän, joka ylittää selvästi kunnan asukasluvun, mikä osoittaa kulttuurin merkittävän vetovoimapotentialin.
- Matkailua ei nähdä vain elinkeinona, vaan myös arkea ja kunnan elävyyttä vahvistavana tekijänä.
- Matkailun kasvua rajoittaa majoituskapasiteetin rajallisuus, joka estää pidemmän viipymän ja kauempaa saapuvien kävijöiden määrän kasvun.
- Kunnalta odotetaan matkailun osalta kokoavaa ja koordinoivaa roolia, ei yksittäisten toimijoiden ohjaamista.

“Meillä on kaikki elementit, mutta ei yhteistä kuvaa siitä, mitä Pyhtää matkailuna on.”

- Matkailun suurin haaste ei ole sisällön puute vaan yhteisen kehyksen puuttuminen.
- Yhteinen suunta voisi vahvistaa sekä yritystoimintaa että Pyhtään identiteettiä.

*Ilmiöt ja megatrendit
Pyhtään näkökulmasta*

Työ, teknologia ja etätyö

- Työn tekemisen tapojen muutos, erityisesti etätyö ja monipaikkaisuus, nousi useissa haastatteluissa merkittäväksi tulevaisuuden ilmiöksi.
- Pyhtää nähdään potentiaalisena asuinpaikkana ihmisille, joiden työ ei ole sidottu yhteen fyysiseen sijaintiin.
- Samalla tuotiin esiin, että etätyö ei yksin riitä vetovoimatekijäksi, jos arjen perusrakenne ei toimi.
- Teknologian ja digitalisaation koetaan muuttavan työn sisältöjä, mutta myös avaavan uusia mahdollisuuksia pienille kunnille.
- Erityisesti ilmailuun, drooneihin ja turvallisuusteknologiaan liittyvä kehitys mainittiin Pyhtäälle mahdollisena erikoistumisen alueena.
- Etätyön mahdollisuutta arvioitiin käytännön arjen kautta: liikkuminen, tilat, palvelut ja yhteisö ratkaisevat, ei pelkkä nettiyhteys.

- Etätyö, digitalisaatio ja vihreä siirtymä koskevat kaikkia kuntia, eivätkä itsessään tuo kilpailuetua.
- Hyöty syntyy vain, jos kunta tekee tietoisia valintoja siitä, mihin ilmiöihin se tarttuu ja miten ne kytketään paikalliseen arkeen ja elinvoimaan.
- Arjen sujuvuus ratkaisee, realisoituuko etätyön potentiaali, ja teknologinen kehitys edellyttää selkeää strategista suuntaa erikoistumisen tueksi.

“Etätyö on Pyhtäälle valtava mahdollisuus, jos arki toimii.”

Energia, resurssit ja omavaraisuus

- Energian hinta, saatavuus ja tuotantotavat nousivat esiin yritystoiminnan konkreettisina reunaehtoina.
- Yritykset liittivät energian hintaan ja toimitusvarmuuteen suoraan kannattavuuden ja investointien riskit.
- Paikallisen ja uusiutuvan energian nähtiin voivan toimia Pyhtään kilpailuetuna yritysten sijoittumisessa
- Yritykset kokevat, että resurssitehokkuus ja omavaraisuus voivat vaikuttaa sijoittumispäätöksiin.
- Energiaan liittyvät ratkaisut kytkeytyvät myös huoltovarmuuteen ja kriinkestävyyteen.

“Jos pystyy sanomaan, että sähkö on vihreää ja paikallista, se kiinnostaa heti.”

- Energia ei ole vain kustannuskysymys, vaan osa Pyhtään vetovoimaa.
- Paikalliset ratkaisut voivat vahvistaa kunnan omavaraisuutta ja resilienssiä.

Luonto, ympäristö ja kestävyys

- Luonto nähdään Pyhtäälle keskeisenä voimavarana asumisessa, vapaa-ajassa ja matkailussa.
- Samalla tuotiin esiin, että luonto asettaa myös reunaehdoja kehittämiselle.
- Osa haastateltavista korosti tasapainon tarvetta suojelun ja elinkeinotoiminnan välillä.
- Ympäristökysymysten merkityksen arvioidaan kasvavan tulevaisuudessa.

“Luonto on perusta, mutta se ei yksin maksa palkkoja.”

- Luonto on strateginen resurssi, mutta vaatii aktiivista ja tietoista hallintaa.
- Kestävyys ei ole vastakohta kehitykselle, vaan sen ehto.

Tulevaisuuden elämä ja palvelut

Hyvä arki vetovoimatekijänä

- Pyhtää nähdään paikkana, jossa hyvän arjen edellytykset ovat vahvat.
- Turvallisuus, rauhallisuus ja luonnonläheisyys mainitaan toistuvasti.
- Koulut, päiväkodit ja peruspalvelut koetaan ratkaiseviksi lapsiperheille.
- Ikääntyvien osalta palveluiden saavutettavuus herättää huolta.
- Autottomien arki koetaan monin paikoin haastavaksi.

“Jos ei ole autoa, arki käy nopeasti hankalaksi.”

- Elinvoima rakentuu arjen laadusta, ei vain työpaikoista.
- Palveluiden saavutettavuus vaikuttaa suoraan siihen, ketkä Pyhtäälle jäävät tai muuttavat.

Tulevaisuuden arjen tilat ja infra

Yhteisölliset tilat, liikunta ja viihtyisyys

- Monikäyttöisten kokoontumistilojen puute nousi esiin useissa haastatteluissa.
- Liikuntatilat ja uimahalli mainittiin tärkeinä arjen, terveyden ja hyvinvoinnin kannalta.
- Osaamista ja sisällöntuottajia on runsaasti, mutta erilaiset ympärivuotiseen käyttöön soveltuvat työpaja- ja kokoontumistilat puuttuvat.
- Erityisesti kirkonkylän viihtyisyys koettiin jälkeenjääneeksi ja vailla selkeää kehittämisotetta.
- Esimerkkeinä mainittiin myös yhteishankkeet, yhteiskäyttöiset tilat sekä liikunta- ja vapaa-ajan infrastruktuuri, kuten urheilukentän kehittäminen yhdessä käyttäjien kanssa.

“Kirkonkylä on jäänyt 70-luvulle. Se kaipaa rohkeaa päivitystä.”

“Urheilukenttä voisi olla koko kylän olohuone, jos sitä ajattelisi muuna kuin vain kenttänä.”

- Tilat eivät ole vain rakennuksia, vaan alustoja toiminnalle, kohtaamisille ja yhteisöllisyydelle.
- Yhteiskehittäminen lisää tilojen käyttöastetta ja sitoutumista.
- Fyysinen ympäristö viestii konkreettisesti, mihin kunta panostaa.

Tulevaisuuden työ ja yrittäjyys

Uudet työn tekemisen tavat ja yrittäjyyden muodot

- Etätyö, osa-aikainen yrittäjyys ja alustamaiset toimintamallit mainittiin.
- Pienessä kunnassa joustavuus nähdään vahvuutena.
- Julkisen sektorin ja yrittäjien yhteistyölle toivotaan uusia muotoja.
- Uusiksi yhteistyön muodoiksi mainittiin yhteiskehittäminen, kokeilut ja tilojen yhteiskäyttö, erityisesti liikunnan ja vapaa-ajan ympäristöissä.

“Ei odoteta, että kunta tekee kaiken, mutta että se olisi mukana.”

- Kunnan rooli korostuu mahdollistajana ja kokeilujen tukijana.
- Uudet työn muodot edellyttävät joustavaa suhtautumista tiloihin ja palveluihin.

Kunnan rooli haastattelujen valossa

Mitä kunnalla odotetaan

- Kunnalta ei odoteta, että se tekee tai tuottaa kaiken itse.
- Kunnalta odotetaan ennen kaikkea selkeää suuntaa: mitä Pyhtää tavoittelee, mihin se panostaa ja miksi.
- Perusteltujen valintojen ja avoimen viestinnän merkitys korostuu, erityisesti silloin kun kaikkia toiveita ei voida toteuttaa.
- Kunnan viestinnältä toivotaan myös nykyistä dynaamisempaa otetta ja selkeämpää yhteistä suuntaa, joka tukee paikallisten toimijoiden tekemää näkyvyyttä.
- Kunnan toivotaan toimivan kokoajana ja mahdollistajana, joka tuo yhteen yrittäjiä, yhdistyksiä, asukkaita ja muita toimijoita.
- Yhteistyölle toivotaan uusia muotoja, joissa kunta ei ole vain tilaaja tai lupaviranomainen, vaan mukana jo suunnitteluvaiheessa mahdollistajana ja kokoajana. Tämä ei tarkoita lisää byrokratiaa, vaan selkeämpää roolia ja ennakoivampaa yhteistyötä.
- Haastatteluissa nousi esiin toive jatkuvuudesta: kehittämisen, yhteistyön ja arkea tukevien ratkaisujen toivotaan olevan ennakoitavia ja kantavan pidemmälle kuin yksittäiset hankkeet tai päätöskaudet.

- Kunnan rooli näyttäytyy strategisena suunnannäyttäjänä ja yhteistyön mahdollistajana, ei operatiivisena toteuttajana.
- Uudet yhteistyömuodot voivat lisätä sitoutumista ja vähentää vastakkainasettelua.
- Selkeä rooli helpottaa myös vastuunjakoa ja odotusten hallintaa.
- “Rohkeus tehdä valintoja nousi useassa haastattelussa, myös silloin kun ne herättävät vastustusta.”

Yhteistyö, hankkeet ja ulkopuoliset toimijat

Cursor, hankkeet ja paikallinen omistajuus

- Cursor nähdään tärkeänä kumppanina ja resurssina Pyhtäälle.
- Samalla korostuu tarve vahvemmalle paikalliselle omistajuudelle ja koordinaatiolle.
- Hanketoimintaan suhtaudutaan myönteisesti silloin, kun se tuottaa konkreettista hyötyä paikalliseen arkeen.
- Kysymyksiä herättää erityisesti hankkeiden jatkuvuus: mitä jää jäljelle, kun rahoitus päättyy.
- Epävarmuutta liittyy siihen, juurtuvatko hankkeissa syntyneet osaaminen, verkostot ja toimintamallit osaksi kunnan arkea.

“Hankkeet ovat hyviä, mutta aina mietityttää, mitä jää jäljelle, kun projekti loppuu.”

- Ulkopuolinen osaaminen on arvokasta, mutta vaatii paikallista koordinaatiota.
- Selkeä vastuunjako tukee pitkäjänteistä kehittämistä.
- Tämä ei ole kritiikki Cursoria kohtaan, vaan havainto roolijaosta: ilman kunnan aktiivista otetta kokonaisuus jää helposti hajalleen

Strategiset kärjet

Haastatteluihin perustuvat strategiset kärjet

- Arjen sujuvuus ja saavutettavuus kilpailuetuna.
- Elinvoiman rakentaminen usean toimialan varaan.
- Strateginen selkeys ja avoin viestintä.
- Yhteistyön ja koordinaation vahvistaminen.
- Rohkeus tehdä tietoisia rajauksia.

Mitä tämä tarkoittaisi seuraaville neljälle vuodelle

- Strategisten painopisteiden valinta ja niistä viestiminen.
- Päätösten perusteleminen suhteessa yhteiseen suuntaan.
- Arjen sujuvuutta parantavat konkreettiset toimet.
- Kokeilukulttuurin ja yhteistyön tukeminen.
- Mitä tämä tarkoittaa käytännössä: mihin investoidaan, mistä luovutaan ja mitä selitetään avoimemmin.

WE ARE A FUTURES STUDIO

We help make sense of what's ahead

VIRPI VAITTINEN

+358 40 736 7384

virpi@vivianwhite.com

vivianwhite.com

Vivian White Oy is part of
Humans & Creatures ecosystem
humansandcreatures.com

VIVIAN WHITE

Kiitos, thanks, gracias, merci,
tack, obrigado, dziękuję, tak,
danke, ありがとう